המוכר את הספינה פרק חמישי בבא בתרא עט.

מסורת הש"ס

עד נופח. כלומר אש שמנופח מעצמו כדכתיב מאכלהו אש לא נופח (איוב כ): **שהדאיב נשמתן.** כמו ולחכון נפש (דברים כח) ולחדיב [לת] נפשך (שמואל ב ג): **עד דעבד.** קודשא בריך הוא מאי דבעי למיעבד לרשעים לעולם הבא דאילו בעולם הזה דרכם נלחה כדי לעורדם לעולם הבא. עד דרים ליה עד דעבד ומידבא דרים ליה מאי דבעי ובלשון קצר: **מהאש יצאו.** מן התורה פירשו לכתיב (ירמיה כג) הלא כה דברי כאש וכתיב (דברים ג) מימינו אש דת למו ופסוק הוא בירמיהו: **רפאים בעמקי שאול.** כפל לשון הוא: **חגן הפס.** במס' מעילה פ"ג: **כל הרואי למזבח ולא לבדק הבית.** כגון שור וכבש ועז תמימים דהמתפיס תמימים לבדק הבית עובר בעשה וכן תוריס ובני יונה קולת ולבונה ויין ושמן כל הנך גופן ראוי למזבח ואינו ראוי לכסף בבנין: **לבדק הבית ולא למזבח.** כגון זהב וכסף ומבנים יקרות וכיוצא בהן: **לא לזה ולא לזה.** כגון חלב גבינה מוריים אשפה עשבים וכיוצא בהן. וכל הני דקתני ראשון ראשון חטוי דקדשי מזבח חטיני מקדשי בדק הבית וקדשי בדק הבית חטיני מקדשי דמיס שאין ראוין גופן לא למזבח ולא לבדק הבית אלא לימכר וליקח בדמיהן לרבי מזבח או בדק הבית הכל כמו שפירש בשעה שהקדיש הלכך לא זו אף זו קתני אלא מיבעי' הנך קמאי דמתירי דמועלין במה שבתוכן אלא אפילו הנך בתראי מועלין נמי במה שבתוכן: **בור מלא מים.** כשהקדיש לא הזכיר אלא את הבור: **מים.** ראוין לבדק הבית לעשות טיט ולא למזבח דמים מכוונין פסולין לניסוך המים וגם אין מדיחין כשר הקרבנות אלא מאמת המים שבעזרה: **אשפות מלאום וכו'.** לא למזבח ולא לבדק הבית: **שובך מלא יונים.** ראוי למזבח ולא לבדק הבית דלא חזו לשקען בהן ובמה שבתוכן אבל נשוי פירות מועלין בהן ובמה שבתוכן הקדיש בור ואחר כך נתמלא מים אשפה ואחר כך נתמלאה זבל שובך ואח"כ נתמלא יונים אילן ואחר כך נשא פירות שדה ואחר כך נתמלאה עשבים מועלין בהן ואין מועלין במה שבתוכן דברי רבי יהודה רבי יוסי אומר המקדיש את השדה ואת האילן מועלין בהן ובגידוליהם מפני שהן גידולי הקדש תניא אמר רבי נראין דברי ר' יהודה בבור ושובך ונודברי ר' יוסי בשדה ואילן האי מאי בשלמא נראין דברי ר' יהודה בבור ושובך מכלל דפליג בבור ושובך והא רבי יוסי שדה ואילן קאמר וכי תימא לדבריו דרבי יהודה קאמר והתניא אמר רבי יוסי אין אני רואה דברי של ר' יהודה בשדה ואילן מפני שהן גידולי הקדש בשדה ואילן הוא דאינו רואה הא בבור ושובך רואה הכי קאמר נראין דברי רבי יהודה לרבי יוסי בבור ושובך שאף רבי יוסי לא נחלק עליו אלא בשדה ואילן אבל בבור ושובך מודי ליה תנו רבנן דהקדישן ריקנין ואח"כ נתמלאו מועלין בהן ואין מועלין במה שבתוכן רבי אלעזר ברבי שמעון אומר אף מועלין במה שבתוכן אמר רבה מחלוקת בשדה ואילן דתנא קמא סבר לה כרבי יהודה ורבי אלעזר ברבי שמעון סבר לה כר' יוסי אבל בבור ושובך הדברי הכל מועלין בהן ואין מועלין במה שבתוכן א"ל אביי ואלא הא דתניא הקדישן מלאין מועלין בהן ובמה שבתוכן ורבי אלעזר ברבי שמעון מחליף ואי

מועלין בו. פי' בקונטר' שיש מעילה במה שהניח חפציו בבור ואין נראה לר"ת דאמר בהשולח (ניטין דף לט.) ובפרק קמא דסנהדרין (דף טו. ושם) דהמקדיש עבדו אין מועלין בשערו משום דאיתקש לקרקעות אלמא דאין מעילה בממונו ואמר נמי בפרק ולד חטאת (מעילה דף יג. ושם ד"ה ומועלין בהן) הדם קלעילין בשדה הקדש מעל ואמר שמע מינה אבל אבל מעלי לה משמע דוקא אבל שנתלש כבר אבל מחמת השדה לא מעל כיון שהוא ממונו ואר"ת דשייכא מעילה בבור ונהנה ממנה עשקר חוליא מן הבור ונהנה ממנה: **ואין** מועלין במה שבתוכו. דלא אמרינן שיקנה אבל הקדש כמו שקונה אבל הדיוט דאבל משום יד איתרבאי ולא מצינו יד להקדש: **דברי** רבי יהודה. ל"ג שמעו בסדר המשנה במסכת מעילה (דף יג.) והא דקתני רבי בברייתא נראין דברי רבי יהודה יודע היה רבי דרבי יהודה היא: **בשלמא** נראין דברי ר' יהודה בבור ושובך בו'. אין להקשות אמאי בשלמא הוא דקאמר נראין מכלל דר' יוסי פליג עליה בבור ושובך ורבי יוסי לא פליג אלא בשדה ואילן דודאי נראין דברי רבי יהודה בבור ושובך אימא דמאי לפרס שאף ר' יוסי לא נחלק אלא בשדה ואילן אבל נראין דברי רבי יוסי בשדה ואילן אי אפשר לקיים אם לא נמחק נראין: **הכי** קאמר נראין דברי רבי יהודה בו'. ואיצטריך רבי לאשמועי' דלא נימא לדבריו דר' יהודה קאמר ליה: ואי

תורה אור השלם

1 וְנִתְּתִי אֶת פְּנַי בָּהֶם וְהָאֵשׁ יֵצְאוּ וָאֵשׁ תֹּאכְלֵם וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה בְּשׂוּמִי אֶת פָּנַי בָּהֶם:

2 אָדָם תּוֹעֵה מִדֶּרֶךְ הַשְׂכֵּל בְּקָהָל רְפָאִים יָנוּחַ:

3 וְלֹא יָדַע כִּי רְפָאִים שָׁם בְּעֲמֻקֵי שְׁאוֹל קְרוּאֶיךָ:

משלי ט יח

הגהות הב"ח

(א) **ישבים** ד"ה אשפות מלאות וכל אינן ראוי' לא למזבח: (ב) ד"ה אין מועלין וכו' דמ"מ אין ממשעות דהקדש:

מוסף רש"י

בור מלאה מים. ראוי לבדק הבית לעשות בו טיט, ולא למזבח, ולעיקר המים נמי לא חזי, שלא היו מנסכין אלא ממי השילוח שבן מים חיים (מעילה יג.). אשפות מלאות זבל. היא עצמה אינה ראויה לא למזבח ולא לבדק הבית (שם). אילן מלא פירות. אמר לי רבי דמלי אילן הוא נטן וראוי למזבח ולעיקר הוא ואינו ראוי לבדק הבית לפי שעלי נפן דקין הן ואינן ראויין לשום כנין, וכבכורים לא מיתוקמא שכרי פיגם קרבן לגבי המזבח (שם). שדה מלאה עשבים. אינה ראויה לא למזבח ולא לבדק הבית (שם). ראין מועלין במה שבתוכן. דבור ומתמלא מים יכל הני הוי גידולין (שם). ר' יוסי אומר בו'. לא פליג אלא להגיד מרחי, דתיק אמר אין מועלין בשבח הקדש כמה שסשביחו לאחר שהוקדשו, ור' יוסי סבר המקדיש שדה לו אילן מועלין בגידוליהם, הואיל ונגדלו ממש בהקדש, אבל בור ומשפה ושובך דלאו גידולי ניעבו לא פליג ר' יוסי (שם).

עין משפט נר מצוה

בבא א מיי' פ"ה מהלי' מעילה הלכה ח:

ל ב ג ד ה מיי' שם הלכה ו:

רבינו גרשום

שאינה צריכה ניפוח. זו אש של גיהנם: עד דעבד. האש: מאי דבעי. שאין מי שיכבנה: מהאש יצאו. מאש של תורה יצאו כדכתיב מימינו אש דת למו: והאש. של גיהנם תאכלם: **מדרך** השכל. מן התורה: **אפקא** מכר אשפה. מקום עמוק ב"ש שמתאספים לשם הזבל: חגן החם. במס' מעילה: הקדיש בור מלא מים. ראוי לבדק הבית כדי לעשות חומר לתקון הבית ולא למזבח דלא קא עביד נסוך המים כי אם ממי שילוח הנובעין הן. ולא מדיחין בשר המזבח אלא מאמת המים שהיא בעזרה: אשפה מלאה זבל. לא חזי לבדק הבית דלא חזי לתקון בבנין במקום אבן ולא למזבח: שובך מלא יונים. ראוי למזבח לקרבן עולה ולא לבדק הבית. דלא חזי לשקועי בבנין: אילן מלא פירות. לא חזיין הפירות לתקון בבנין ולא למזבח דבכורים לא הוי קרבין כלום על המזבח כי אם לפני המזבח דכתיב והנחתו לפני מזבח ה' וגו' וכהן הזה אכיל להו. וה"ג שדה מלאה עשבים לא חזיא לא לבדק הבית ולא למזבח. ואם הקדיש מכל הני כלום מועלין בהן ובמה שבתוכן הואיל דאקדיש להו בכה"ג מלאין. אבל הקדיש בור ואח"כ נתמלא מים וכו' מועלין בהם ואין מועלין במה שבתוכן משום דבשעה שהקדיש ליתנייהו כל הני: ר' יוסי אומר המקדיש את השדה ואת האילן מועלין בהן ובגידולין מפני שהן גידולי הקדש. ומגופייהו דהקדש נפקי. אבל בור ואשפה ושובך אם הקדישן ריקנין ואח"כ נתמלאו אין מועלין בהן הואיל ולא מגופייהו קאתי: ודברי ר' יוסי בשדה ואילן. דמועלין משום דמגופייהו של שדה ואילן קאתי הפירות גופייהו: מכלל דפליג. ר' יהודה אפי' בשדה ואילן דאין מועלין אע"ג דגופייהו דקרקע נינהו. אבל בבור ושובך קאמר. דנראין דבריו: אלא הא קשיא לי. מדקאמר רבי נראין דבריו של רבי יוסי בשדה ואילן מכלל דר' יוסי פליג אפי' בבור ושובך עליה דר' יהודה דמועלין. והיכי מצית למימר הכי והא ר' יוסי שדה ואילן לחודייהו קאמר דמועלין מכלל דלא פליג בבור ושובך. וכי תימא דאי פליג ר' יוסי אפי' בבור ושובך דר' יוסי דלא נקיט אלא שדה ואילן לחודייהו לדבריו דר' יהודה קאמר לדידי אפי' בבור ושובך מועלין אע"ג דלאו מגופייהו קאתי. אלא לדידך דאמרת דבכולהו אין מועלין אודי לי זה מיהא בשדה ואילן דמגופייהו קאתי ז) ואין מועלין בהם. אלא הכי קאמר רבי נראין דברי ר' יהודה לר' יוסי בבור ושובך שנתמלאו ואין מועלין בהם שר' יוסי לא נחלק וכו'. ולא תימא נראין דברי יוסי אלא נראין דברי ר' יהודה לר' יוסי: ת"ר הקדישן. האי בור ושובך ושדה ואילן ריקנין ואח"כ נתמלאו: דתנא קמא. דר' אלעזר סבר לה כר' יהודה דאמר

לעיל דאין מועלין ור"א סבר לה כר' יוסי דהואיל דמגופייהו דהקדש הן מועלין אבל בור ושובך דלאו מגופייהו קאתי דברי הכל וכו': ור"א בר"ש מחליף. דאין מועלין במה שבתוכו

ז) נראה לע"ל דמגופייהו קאתי דמועלין כהם: אלא הכי קאמר וכו'

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com